

פרשת יתרו

2/ **סגולה מכל העמים. הביב אדם שנברא בצלם.**⁸⁷ חלוקים הם העמים כולם, מהמדרגה העליונה עד השפלה שבהם, חלוקה אורגנית של אברי הגויה, ובתוכם מאירה נשמת העולם, שהיא כנסת ישראל, נשמת העמים כולם, הודם, תפארתם וברכתם. רק בצורה כזאת אפשר להכיר את העולם, את האנושיות, ואת האומה הנפלאה, ממלכת הכהנים וגוי הקדוש. מי שמסתכל בשפופרת הבטה זו, ירומם וינשא בעיני רוחו את כל האדם, ובגללם ועמם תתרומם מעלת הכנסיה הישראלית. שמור הוא הרעיון אז מכל חשש בליעה וטמעון של ישראל בעמים, לעולם לא תטמע הנשמה באברי הגוף, וגם לא בכחותיו החיוניים, כי סגולתה היא מיוחדת. היחש של הלב בגוף שדמה הכוזרי⁸⁸ את ישראל בעולם, הוא יחש חיצוני, שהוא מסמן כח החיים, הישראליים בעולם, אבל לא יחש פנימי, סימון המהותיות הישראלית. בערך זה אי אפשר להכניס את העם אשר לבדד ישכן ובגויים לא יתחשב⁸⁹ בכלל האברים האורגניים של כל האדם, כי אם להעמידו במדרגת האצילות הנשמתית לגויה הגדולה, שהוא מחיה אותה, משפר אותה, ומרוממה למעלת החיים העליונים. וכמו שהנשמה האנושית בעצמה נעזבת ונרדפת היא מרוב בני אדם בעצמם, זכיותיה ותביעותיה אינם ניכרות, כמו כן הולך הדבר בכנסת ישראל בעמים, עד יפוח היום, ואור הנשמה יאיר בעולם, אז אור חדש על ציון יאיר.

קובץ ז, 007

3/ **והייתם לי סגולה מכל העמים אשר בחר בנו מכל העמים, ונתן לנו את תורתו.**⁸⁵ הבחירה האלהית בישראל, זאת היא סגולתה המיוחדת של כנסת ישראל, שהוא דבר העומד ממעל מכל למוד, למעלה מכל הבנה ומכל הסתגלות מעשית. בחירה עליונה היא זו מתוך הכרה של סגולת הויה מיוחדת באומה זו, המחטבת אותה ביחוד מכל העמים, אשר הם ראויים להשתמש בשמושים אחרים של סגולת האדם, בסגולת השכל האנושי, בסגולת מוסרו, בסגולת חושו העדין ליופי ותפארת החושים, אבל לא בסגולה העליונה האלהית, בסגולתה של תורה, של הארת המגמה האלהית בכל יצוריו, בפרטיהם ובכלליהם, המובלטת באותיותיה של תורה, במצותיה, חוקיה ומשפטיה, וכל התגלותה האלהית האין סופית - זאת היא מתנת ישראל הנבחרת. הסגולה הזאת היא הבסיס לכל הלמוד ולכל הקיום הפעולתי של תורה, והיא היא המשלימה את כל העולם האנושי של כל העמים, שרק אז יש לכלל התכסיסים של סגולת האדם אחרית ואחיזה אידיאלית אמיתית אלהית במציאות, ע"י מה שמתוך כללם נבחרה אומה קדושה זו, המופיעה באצילות קדושתה של תורה, להאיר את כל המחשכים ולהגיה אור יקרות על כל האורות הרוחנים והמעשיים אשר לכל העמים תחת כל השמים. "אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו", זאת התורה שהיא שלו, שהיא הארתו האלהית מאור החיים של חפצו הגבוה מכל היקום כולו: "תורתו", "אנא נפשי כתבית יהבית"⁸⁶, חמדה גנוזה שמשתעשע בה, החכמה האלהית העצמית, המזהרת את אור כל היש, המאירה באורה העליון על ההויה מראש ועד סוף, אשר רק לאל בורא כל היא גלויה, ומשם מופעת תורה שלמה זו.

עולת ראייה א, ס.

ובחד בשבא לא אמר להו ולא מידי משום חולשא דאורחא. הקדושה העליונה היא הבעת החיים השלמים, בכל מילואם. העיפות כמו העצבות, היא מפריעה את ההתפשטות האצילית הרחבה והטהורה, שהמחשבות הרמות בקדושתן, וההרגשות העמוקות, בטהרת היושר והטוב הבלתי גבולי שבהן, אינן יכולות להתרחב בשלטון המלא, על הנפש העיפה. העיף והיגע יוכל תמיד להיות לברות⁸⁴ למתלעותיו של העמלק הרוחני, אשר לא ירא אלהים⁸⁵. ויותר טוב שהרשמים, הקדושים בקדושה עליונה יתאחרו מעט עד אשר ישוב הכח לעיף והחלש יוכל לומר גבור אני⁸⁶, ויחוש את גבורתו, גבורת הגויה והבשר אשר עליהם תכונן גבורת הרוח והנשמה העליונה, את כסא כבודה. ובעת החולשה, שתוכל הרשימה להיות מזדייפת, לצייר שהמבוקש האלהי האידיאלי היא אותה החולשה, רשלנות החיים ומיעוט צביונם, צריכים להניח לעיף, זאת המנוחה הניחו לעיף⁸⁷, עד שיקבץ החיל, והכחות הגופניים והנפשיים יחלו ללכת במסלולם האיתן והבטוח, ואז יפול עליהם אור החיים האלהיים כרביבים עלי עשב⁸⁸, כטל מאת ד'⁸⁹ על ניצנים ברוכי אל. לזאת יומא קמא, תחילת החול, המטושטש בעיפותו, לא אמר להו ולא מידי, משום חולשה דאורחא.

ע"ן א"י, שבת ה"ב

4/ **קול השופר** סגולת השופר היא לעורר הכוחות הנרדמים וכמו שכתב הרמב"ם בהלכות תשובה¹⁸², ואצל ישראל הוא לעורר כח הקדושה. ומטעם שבתוך עומק הלב רצון של כל אחד מישראל נוטה לקדושה ולטוב מפני קדושת נשמתו וכמו ייכתב הרמב"ם בהלכות גרושיין¹⁸³, על כן מועילה כפיה לדבר מצוה שבאמת הוא הרצון האמיתי שלו. על כן מתן תורה שהיה ע"י כפיית הר כגיגית, ורצה השי"ת שיהיה ברצון גמור לשעתו, על כן תקע בשופר לעורר קדושה הפנימית של ישראל ויהיו מוכנים בנפש חפצה לקדושת התורה.

מאורות הראי"ה ג, ק"ז.

ברכות התורה - הרב קוק

עולת ראי

ברוך אתה ד' אלהינו אשר קדשנו במצותיו וצונו לעסוק בדברי תורה. הצווי האלהי עומד הוא, ביחש לקשורנו עם התורה, למעלה מגדר של למוד והבנה בעלמא. שיש דוגמא להם בכל ידיעה של איזה מין חכמה בעולם. אבל הצווי הזה בא מצד החיים האמתיים, שהם הם הנם עצמותה של תורה, ושבהעסק שאנו מתעסקים בדברי תורה הרי יש לנו קשר עם המקוריות של החיים, שזה ענין נעלה יותר ויותר מכל ערך של תלמוד, שמשתקף רק ע"פ הקשר של המדע ושל ההבנה, שהם יכולים רק להוריה איזה אור רוחני על הנפש המתעסקת במדע. אבל לא יוכלו להנחיל מדת חיים מקורית, שהיא באה רק עם סגולתה של תורה, תורת ד' תמימה המשיבת נפש, שהיא מאשרת את האדם בתכונה של המגע הרוחני, שיש לגשמה עם שפעת חיי האמת, שמונחת היא בסגולתה של תורה, שמתעטר בה ועל ידה כל מי שיש לו עסק עם התורה, ובשביל כך בא הבטוי של הברכה: לעסוק בדברי תורה.

והערב נא ד' אלהינו את דברי תורתך בפנינו ובפני עמך בית ישראל. הערבות באה כשהדברים הנפגשים ברגש מתאימים אל המהות העצמית של המקבל את הרושם מהדברים ההם. אמנם נשגבה ונשאה היא תורת ד' תמימה, שרשה הוא עליון מכל היש, עד שהיא ראויה להיות המקור המנביע את ההויה ואת חיי כל הנשמות. ומתוך כך מצד הגלמתם של הגופים, וצמצומם של העולמים, דברי תורה לא יוכלו להתאים להם, מרוב העלוי אשר להם על כל נפש חיה וכל עולם יצירי. אמנם מפלאות תמים דעים ואור חסדיו העליונים, שהם הם נשמתה של תורה, הם הם הפועלים ברחמים הרבים של אדון כל העולמים, הבוחר בתורה ובעמו ישראל, שיתרוממו כל כך פרטיותינו ע"י התכללותנו בכללותה העליונה של כנסת ישראל, שמשאת נפשה ועצמות שאיפתה, מהותה וחפצה הפנימי, הוא תכנה של תורה, ועי"ז יתאימו דברי תורה לרגשי חיינו. והערב נא ד' אלהינו את דברי תורתך בפנינו ובפני עמך בית ישראל.

בא"י, נותן התורה. אין זה דבר חדש, שכל מה שבא משום הסתגלות עצמית, משום התלמדות והתרגלות, ראוי להיות מוסיף והולך, מתעלה ומתפתח, מזמן לזמן ומדור לדור, בציצים ופרחים, בהתענפות והשתרגות. אבל דבר נפלא הוא, אם סגולה עצמית, שהיא חסיגה כחסן עצמיותה של ההויה, היא תהיה הולכת ומזדרחת בפנימיות מהותה בשטף הזמנים, בכל עת ובכל רגע. וזה הוא הפלא העליון מאורה של תורה בישראל, שגם מצד הסגולה הפנימית שלה, רז נתינתה התלויה ואחוזת בבחירתנו מכל העמים, היא הולכת ושוטפת בנו בתדירות, בשטף חי ומתחדש בתוכיותה של הגשמה, בכל עת ובכל רגע מרגעי החיים, בהויה התדירי. וגם וביחוד, על רז הסגולה העליונה, אנו מברכים על הופעתה התדירית, המחודשת בנו עזה של תורה ופאר החיים שלה בשטף ההויה ההויה, ואנו מבטאים את הבטוי של התדיריות, המפכה ממעינה הטמיר בתוך מעמקי נשמתנו באין הפסק, "חדשים לבקרים רבה אמונתך": נותן התורה.

פרשת ברכת כהנים סמוכה היא לברכת התורה. כי יסוד ברכתה של תורה באה היא על הסגולה של ירושתנו הכללית, העומדת למעלה מכל דבר שיוכל להפריע ולעכב את האושר הגדול, המוכרח להיות שרוי בעצמיותה של נשמתנו. וסגולה זו, כדי להקים תורה בישראל, מצאננה בקדושת הכהונה, שבעקרה באה כדי להקים בישראל אורה של תורה: "יורו משפטך ליעקב, וחקך לישראל". וע"י קביעותה של קדושת הכהונה באומה, תבא כללות האומה באחרית להיות כולה ממלכת כהנים וגוי קדוש. ע"כ יש כאן יחס גדול בין עיקר ברכת התורה לתכן הכללי של ברכת כהנים.